

ע"פ 49909/12/15 - אייל קישון נגד מדינת ישראל

בית הדין הארצי לעבודה

ע"פ 49909-12-15

המערער

אייל קישון

-

המשיבה

מדינת ישראל

בפני השופט אילן איטח, השופטת סיגל דוידוב-מוטולה, השופט רועי פוליאק

בשם המערער: עו"ד זרי חזן ועו"ד מיטל לופוליאנסקי

בשם המשיבה: עו"ד שרון פיליפסון

פסק דין

השופטת סיגל דוידוב-מוטולה

1. לפנינו ערעור על הכרעת דין של בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב (סגן הנשיאה (כתוארו אז) שמואל טננבוים; הע"ז 10672-03-12), במסגרתה הורשע המערער בהעסקת עובדת זרה שלא כדין ומבלי להסדיר לה ביטוח רפואי, עבירות לפי סעיפים 2(א)(1) ו-2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן: **החוק**). לחלופין מופנה הערעור כנגד גזר הדין. יצוין כי במסגרת הכרעת הדין הורשעה גם אשתו של המערער, גב' סוזאן סובל, אך מטעמה לא הוגש ערעור.

התשתית העובדתית ופסק הדין של בית הדין האזורי

2. כנגד המערער ואשתו (להלן יחד: **הנאשמים**) הוגש כתב אישום יזום, במסגרתו נטען כי במשך תקופה של כשנה עד ליום 13.12.10 (יום ביצוע הביקורת) העסיקו עובדת זרה אזרחית הפיליפינים (להלן: **העובדת**) בעבודות משק בית וניקיון, שלא על פי היתר כדין ומבלי שהסדירו לה ביטוח רפואי. בדיון ההקראה הודו הנאשמים כי הם החזיקו בתקופה הרלוונטית בנכס בהרצליה בו נערכה הביקורת (להלן גם: **הנכס**) והתגוררו בו, וכן הודו כי נערכה ביקורת בנכס ביום 13.12.10, אך פרט לכך כפרו בעובדות המפורטות בכתב האישום.

3. טענת סף שהעלו הנאשמים היא טענה של הגנה מן הצדק. הנאשמים טענו כי בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה מס' 4.3041, דרך המלך לגבי עבירות שהוגדרו כמנהליות היא הטלת קנס מנהלי, כאשר כתב אישום יוגש רק במקרים חריגים בהם נסיבות העבירה חמורות במיוחד (או כאשר קנס מנהלי

אינו מרתיע, או כאשר הקנסות המנהליים אינם משולמים). הנאשמים טענו כי היה על המדינה לפעול בהתאם להנחיות אלו ולהטיל עליהם קנס מנהלי, אך בפועל הוחלה עליהם מדיניות מחמירה יותר שפורסמה לראשונה ביום 18.1.12. הנאשמים סבורים כי יש בכך משום החלה של נהלים חדשים בדיעבד, ובנוסף לכך אכיפה בררנית שכן במקרים רבים אחרים מאותה תקופה הסתפקה המדינה בקנס מנהלי, ולכל היותר הגישה כתב אישום רק כנגד בן הזוג שהעסיק את העובד הזר בפועל.

4. בית הדין האזורי דחה את טענת הסף מהנימוקים הבאים:

א. על פי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה עליהן הסתמכו הנאשמים, ניתן להגיש כתב אישום יזום בנסיבות עבירה חמורות. פרשנות לסעיף זה ניתנה כבר במסגרת הנחיות פנימיות של משרד התמ"ת מיום 18.5.08 (להלן: **הנחיות 2008**), בהן פורטו נסיבות המצדיקות הגשת כתב אישום בגין עבירות על חוק עובדים זרים. בין היתר קובעות הנחיות 2008 כי יוגש כתב אישום יזום בנסיבות המצדיקות זאת כגון **"העסקת עובד זר בתור או-פר, משרת או על העסקה שלא כדין של עובד זר שהגיע לישראל כדין לעבודה בענף הסיעוד על ידי מעסיק שאינו בעל היתר בתחום הסיעוד ושלא במתן טיפול סיעודי לנזקק"**, וכן בנסיבות של **"ביצוע עבירות ביחס למספר רב של עובדים או במשך תקופה ממושכת"**. עוד מודגש בהנחיות כי אין מדובר ברשימה סגורה.

ב. במקרה זה, עולה מחומר הראיות כי העובדת הגיעה לארץ כתיירת בקבוצה מאורגנת, עזבה את הקבוצה, ונשארה בארץ ללא אשרת שהייה וללא אשרת עבודה (אשרת התייר שלה פגה ביום 27.11.93), כאשר הנאשמים העסיקו אותה שלא כדין במשך תקופה ממושכת - כשנה. נסיבות אלו הן חמורות כשלעצמן, ובהתאם ההחלטה להגיש כתב אישום אינה חורגת ממתחם הסבירות ועומדת בקנה אחד עם הנחיות היועץ המשפטי לממשלה ועם הנחיות 2008.

ג. הטענה בדבר אכיפה בררנית לא הוכחה כלל, ונדחתה במקרים אחרים (ת"פ (אזורי ת"א) 22473-03-11 **מדינת ישראל - נילי ברק פריאל** (4.3.15)). הנאשמים אף לא הוכיחו כי בתקופה הרלוונטית נהגה המדינה להגיש כתב אישום כנגד אחד מבני הזוג בלבד. הנאשמים הציגו רשימה מצומצמת של תיקים בהם לטענתם הועמד לדין אחד מבני הזוג, **"אלא שאין די ברשימה זו כדי לתמוך בטענה לאכיפה בררנית לכאורה, לא הובא בפני כל סוג של מידע בנוגע לתיקים אלו לרבות המידע הבסיסי אם בכלל היה לאותם הנאשמים בן/בת זוג"**.

5. לגופו של כתב האישום, נשמעו בבית הדין עדויותיהם של שלושה מפקחים, וכן הוגשה תעודת עובד ציבור לגבי מעמדה של העובדת בישראל. מטעם הנאשמים העיד המערער. בית הדין שוכנע, בהתבסס על ראיות אלו, כי הוכחו יסודות העבירה לגבי שני הנאשמים. בית הדין ציין כי העובדת נמצאה במועד הביקורת בביתם של הנאשמים, כאשר היא מבצעת עבודות ניקיון, וזוהתה על פי דרכונה. במהלך הביקורת אף צולם חדר המגורים של העובדת בביתם של הנאשמים. בהתאם לחזקה הפסיקתית, הוכחו קיומם של יחסי עובד - מעסיק בין הנאשמים מחזיקי הנכס לבין העובדת שנמצאה מבצעת עבודות ניקיון בביתם, והמערער לא סתר זאת בעדותו בבית הדין. המערער אף אישר בפני המפקחת, כאשר פגשה בו ביום הביקורת, כי העובדת עובדת אצלו כשנה, ובחקירתו הנגדית לא שלל זאת אלא אך טען כי אינו זוכר אם אמר את הדברים.

עוד אישר המערער בחקירתו כי ראה את העובדת וידע שהיא מועסקת בנכס מספר חודשים; אישר כי ההוצאות

השוטפות של הבית לרבות שכר העובדת שולמו מחשבון הבנק המשותף לו ולאשתו; ואף אישר כי ניסה לתת לעובדת שטרות של דולרים בעת מעצרה (כפי שעלה גם מדו"ח הפעולה של המפקחים). גם אם המערער לא בירר בעצמו את מעמד העובדת שכן העסקתה הייתה לדבריו בטיפול של אשתו, די באמור לעיל כדי להוכיח עצימת עיניים.

6. בית הדין הוסיף כי אשתו של המערער ביקשה במועד הביקורת שלא להיחקר עד לאחר שתיוועץ בעורך דין, ובהמשך העדיפה שלא להתייצב לחקירה אליה זומנה ואף לא להעיד בבית הדין; שתיקה זו מהווה חיזוק לראיות נגדה. גרסת המערער לפיה לא התגורר בנכס בתקופה הרלוונטית אלא בבית הוריו - לא הוכחה (לא הובאה כל עדות נוספת על מנת לתמוך בה) ואף עומדת בסתירה להודאתו בעת ההקראה. המערער הפנה בקשר לכך לכתובתו במרשם האוכלוסין אך אישר כי מעולם לא שינה את כתובתו הרשומה מבית הוריו לבית מגוריו גם בתקופות בהן לא התגורר בבית הוריו. בנוסף, מעדותו לא ניתן היה ללמוד באילו תקופות התגורר בנכס עם אשתו וילדיו ובאילו תקופות התגורר בבית הוריו, ותשובותיו בקשר לכך היו מתחמקות. בית הדין הוסיף כי תיק הנסיעות של המערער - בו הוא משתמש רבות לצורך נסיעות תכופות לחו"ל - היה בנכס במועד הביקורת (כך עלה מהודאת המערער כי לקח ממנו מאות דולרים כדי לתת לעובדת), וגם עובדה זו מחזקת את המסקנה כי המערער התגורר בנכס במועד הביקורת.

לאור כל האמור לעיל, הנאשמים הורשעו בביצוע העבירות המיוחסות להם.

7. במסגרת גזר הדין דן בית הדין תחילה בבקשת המערער לבטל את הרשעתו ולהסתפק בענישה ללא הרשעה, והחליט לדחותה. בית הדין ציין כי חומרתה של העבירה בה הורשע המערער באה לידי ביטוי בשורה של פסקי דין של בית הדין הארצי ואין צורך להכביר מילים בעניין זה. בית הדין הוסיף כי הרשעה פלילית גורמת נזק לכל אדם, וביתר שאת למי שעברו נקי, **"אולם זו התוצאה של הוכחת אשמה בהליך פלילי... לא שוכנעתי, כי הרשעתו של הנאשם תגרום לנזק כבד בהמשך פעילותו הציבורית כפי שהדבר בא לידי ביטוי בטיעוני בא כוחו"**. בית הדין ציין בקשר לכך כי **"הנאשם הציג מסמך עליו נדרש לחתום במסגרת פעילותו [במאמר מוסגר יצוין כי המסמך לא נסרק לתיק בית הדין האזורי ולא הוגש לתיקנו על ידי מי מהצדדים, אך לפי הפרוטוקול מדובר במסמך שנדרש המערער למלא מדי שנה לרשויות בארה"ב במסגרת היותו דירקטור בחברת אודיוקודס בע"מ]. ממסמך זה עולה כי החותם על המסמך נדרש לדווח לא רק על עצם הרשעתו בהליך פלילי כי אם גם על מעורבותו בהליך כזה. בשים לב לעובדה כי התיק מנוהל זה מספר שנים, הרי שחזקה על הנאשם כי כבר דיווח על העובדה שמנוהל נגדו הליך פלילי"**.

8. בית הדין המשיך לפיכך לגזירת עונשם של הנאשמים בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, ובמסגרת זו קבע כי שתי העבירות בהן הורשעו מהוות "אירוע" אחד; כי מתחם הענישה הראוי עבור שתי העבירות הוא קנס בשיעור שבין ₪ 10,000 ל- ₪ 58,400; ובהתחשב בנסיבותיהם האישיות של הנאשמים, לרבות תרומתו של המערער לקהילה ומשמדובר במעידה חד פעמית, גזר על הנאשמים במשותף קנס בסך ₪ 30,000 לתשלום בחמישה תשלומים. בנוסף חייב את הנאשמים לחתום על התחייבות להימנע מביצוע עבירה מסוג העבירות בהן הורשעו, לתקופה בת שלוש שנים, לפי גובה הקנס המרבי שנקבע לצד העבירות.

כאמור, אשתו של המערער לא הגישה ערעור על הכרעת הדין או גזר הדין.

טענות הצדדים בערעור

9. המערער טוען כי טעה בית הדין בדחותו את טענת ההגנה מן הצדק. לטענתו, רק ביום 18.1.12 פרסם התובע הראשי של רשות האוכלוסין נוהל חדש (להלן: **הנחיות 2012**) לפיו יוגש כתב אישום בכל מקרה של העסקת עובד זר במשק בית, כאשר מדובר ביישום של מדיניות חדשה שאין להחילה באופן רטרואקטיבי על עבירה שבוצעה בשנת 2010. המערער מפנה לעדות של אחד ממפקחי רשות האוכלוסין כפי שנשמעה בתיק אחר (הע"ז (אזורי ת"א) 32403-01-13 **מדינת ישראל - סמדר דרורי גולן** (21.6.16)), בה אישר לפי הנטען את שינוי המדיניות (יצוין כי באותו תיק הורשעו הנאשמים, ועניינם תלוי ועומד כעת בבית דין זה). בנוסף, סעיף 15 לחוק העבירות המנהליות, התשמ"ו - 1985 מסמך תובע להגיש כתב אישום יזום בגין עבירה מנהלית כאשר **"הנסיבות מצדיקות זאת מטעמים שיירשמו"**, כאשר במקרה זה לא נרשמו כל טעמים שהצדיקו הגשת כתב אישום יזום.

המערער טוען עוד (על סמך נתונים שהגיעו לידי בתיק אחר וצינו גם בהכרעת הדין בתיק זה) כי בשנת 2010 נבדקו 4,085 מעסיקים בחשד להעסקה שלא כדין של עובדים זרים, כאשר כנגד 829 מעסיקים נפתחו הליכים ומתוכם רק 61 כתבי אישום. לשיטתו, **"הדעת נותנת כי מתוך אלפי התיקים שנבדקו והסתיימו בקנס מנהלי ברשות המשיבה בלבד, למרות זאת הוטל בגינם קנס מנהלי בלבד"**. לאור זאת, ההחלטה להגיש כתב אישום - בכלל ונגדו כבן הזוג שלא היה מעורב בהעסקת העובדת בפרט - **"לוקה בחוסר סבירות קיצוני"** ומהווה אכיפה בדרגתית וכן החלה רטרואקטיבית של מדיניות חדשה.

10. המערער מוסיף וטוען כי לא הייתה הצדקה להרשיעו שכן לא הוכחו היסודות העובדתיים של העבירה. ראשית, דברי המערער בפני המפקחת במועד הביקורת הוצאו מהקשרם ואין זה נכון שהודה באמירתם. שנית, לא חלה על המערער החזקה הפסיקתית בדבר העסקת העובדת שכן כלל לא הוכח שהתגורר בנכס בתקופה הרלוונטית; המערער העיד ולא נסתר כי בשל קרע ביחסים בינו לבין אשתו באותה תקופה הוא לא גר בבית המשותף בתקופה מושא כתב האישום, כאשר הוכיח זאת באמצעות כתובתו הרשומה במרשם האוכלוסין ותצהיר של אמו אותו צירף לסיכומיו בבית הדין האזורי (כאשר נשאל כיצד ניתן לתת לכך משקל, הסביר בא כוחו כי **"לא רצינו להקשות על האמא שהיא מבוגרת"**).

המערער מסביר כי אמנם שהה בבית המשותף במועד הביקורת, אך זאת שכן **"הייתה סערה גדולה ונפל ענף ואשתי ביקשה ממני לבוא לפנות את הדבר הזה"** (הציטוט הוא מעדותו בבית הדין האזורי). אשר לתיק הנסיעות שלו - מדובר לדבריו בתיק גב שהובא עמו לנכס באותו בוקר, ולא היה בנכס דרך קבע. במענה לשאלת בית הדין מדוע הודה בשלב ההקראה בכך שהחזיק בנכס והתגורר בו בתקופה הרלוונטית, השיב בא כוחו כי **"הוא התגורר לסירוגין, ולא רצינו להכניס את בית הדין למורכבות של המשפחה ולכן הודה"**.

11. עוד טוען המערער לאי הוכחת היסוד הנפשי, שכן **"אף אם ידע שאשתו מעסיקה את העובדת מתוך ביקוריו את ילדיו, אין בכך כדי להפוך אותו למעסיק נוסף"**. לאור זאת, גם אם היה **"מודע לזהותה"** של העובדת, וגם אם ניסה לסייע לה בעזרה כספית טרם גירושה מהארץ **"מתוך חמלה"**

אנושית", אין בכך כדי להוכיח עצימת עיניים.

12. המערער מוסיף וטוען כי טעה בית הדין בדחותו את בקשתו לביטול הענישה ולהסתפקות בענישה ללא הרשעה. המערער מסביר כי הוא משמש כדירקטור בוועדת הביקורת של חברת אודיוקודס בע"מ שהיא חברה ציבורית הפועלת בארה"ב; מתנדב בוועד המנהל ובוועדת הביקורת של בית איזי שפירא; וכן מייסד ושותף מנהל של קרן ג'נסיס פרטנרס שהיא קרן הון סיכון מובילה בישראל. לצורך כל העיסוקים הללו נדרש המערער בין היתר להצהיר מדי תקופה על העדר עבר פלילי, ולכן הרשעתו "עלולה להביא להפסקת פעילותו הציבורית כדירקטור וכחבר בוועדות הביקורת, לפגיעה בפרנסתו ולפגיעה בפעילותו העסקית בארץ ובחו"ל", וכן למנוע ממנו אפשרויות תעסוקה עתידיות.

לחלופין טוען המערער כנגד גובה הקנס. לגישתו מתחם הענישה אמור לעמוד על 5,000 ₪ (הקנס המנהלי) ועד 29,200 ₪ (50% מהקנס המרבי), ובמסגרת מתחם זה העונש שהוטל עליו - בהתחשב בתרומתו הרבה לקהילה, השגת תכלית ההרתעה והיותה של עבירה זו ראשונה ויחידה - אינו סביר.

13. המדינה טוענת כי אין ממש באף אחת מטענות המערער, ובהתאם יש לאשר את הכרעת הדין וגזר הדין של בית הדין האזורי. המדינה מדגישה כי לא חל כל שינוי במדיניותה בשנת 2012, אלא יצא מסמך הנחיות פנימיות חדש נוכח חלוקת הסמכויות החדשה בין משרד התמ"ת דאז לבין משרד הפנים. ממילא, מסמך ההנחיות החדש אינו משקף שינוי מדיניות כלשהו, וגם לפי הנחיות 2008 ראוי היה להגיש כתב אישום יזום כנגד הנאשמים במקרה זה. אף אין כל ממש בטענה הסתמית בדבר אכיפה בררנית, ולא די להצביע על רשימת תיקים בהם הוגש כתב אישום כנגד בן זוג אחד בלבד מבלי להצביע על דמיון עובדתי בינם לבין המקרה שלפנינו.

אשר לטענה כי הטעמים להגשת כתב האישום היזום לא נרשמו - זו הועלתה לראשונה במסגרת הערעור, וכבר מטעם זה אין לדון בה. מעבר לצורך מציינת המדינה כי "נכתבו נימוקי התובע טרם הגשת כתב האישום והם מצויים בתיק", ובמעמד הדיון נימוקים אלו אף הוצגו לב"כ המערער.

14. לגופה של ההרשעה טוענת המדינה כי לא הובאה כל הצדקה להתערבות בממצאיו העובדתיים של בית הדין האזורי. המערער הודה בשלב ההקראה כי החזיק בנכס בו בוצעה הביקורת והתגורר בו. גרסתו המאוחרת לפיה לא התגורר בו במועד הביקורת - לא הוכחה כלל. אשר לטענה כי צורף תצהיר של אמו של המערער לסיכומים - אין צורך להכביר מילים על העדר כל רלוונטיות ומשקל לתצהיר מעין זה, מבלי שאמו של המערער העידה בבית הדין ונחקרה על גרסתה. אשר ליסוד הנפשי - בצדק קבע בית הדין האזורי כי הוכחה לכל הפחות עצימת עיניים.

15. המדינה מוסיפה וטוענת כי לא הוכחו אמות המידה שנקבעו בפסיקה ומצדיקות ביטול הרשעה. טענה בדבר נזק לנאשם יש להוכיח "באותות ובמופתים כפגיעה ודאית", ולא ניתן להסתפק באמירה כוללת. המערער הסתפק בפירוט לקוני של תפקידיו השונים ולא די בכך כדי להוכיח פגיעה בלתי מידתית בו. המדינה מדגישה כי "כאשר המניעים לביצוע עבירות הנם רציונליים-כלכליים, יש ליתן משקל משמעותי לשיקול הרתעת הרבים, וענישה ללא הרשעה שאין בצידה קנס כספי משיגה

הרתעה מוגבלת ואינה מתיישבת עם תכלית האיסור.

המדינה אף סבורה כי הקנס שהוטל על המערער נוטה לקולא ולא לחומרה. בית הדין הטיל את הקנס במשותף על שני הנאשמים בגין שתי העבירות בהן הורשעו, ובכך טעה. בנוסף, לא לקח בחשבון את הנסיבות המצדיקות החמרה בעונש וביניהן משך ההעסקה; עובדת הלנת העובדת בבית הנאשמים; העובדה כי לעובדת לא הייתה כלל אשרת עבודה; וכן העובדה שהנאשמים בחרו שלא להתייצב לחקירות וניהלו את ההליך בבית הדין במלואו.

דין והכרעה

16. לאחר שנתנו דעתנו לטענות הצדדים כפי שנשמעו לפנינו בכתב ובעל פה, להכרעת הדין ולגזר הדין של בית הדין האזורי ולכל חומר התיק, הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעור להידחות על כל חלקיו. טעמינו לכך יפורטו להלן.

17. טענת הסף של המערער, כפי שעולה מהפירוט לעיל, נגעה להחלה נטענת למפרע של הנחיות 2012, המחמירות לטעמו לעומת ההנחיות שקדמו להן. טענה דומה נבחנה באופן מעמיק על ידי חברי השופט אילן איטח בתיק עפ"א (ארצי) 50688-01-15 **מדינת ישראל - רינה מגנצי** (25.7.16), ונדחתה. באותו עניין פורטו בהרחבה הנחיותיו הרלוונטיות של היועץ המשפטי לממשלה, הנחיות 2008 והנחיות 2012, והובהר כי לפחות בהקשר שלנו - ההנחיות דומות במהותן ואינן מלמדות על הקלה או החמרה במדיניות התביעה. עוד נקבע כי גם לפי הנחיות 2008 - העסקת עובד זר בעבודות משק בית תוך הלנתו בבית המעסיק היוותה הצדקה להגשת כתב אישום, וכך גם העסקתו לתקופה "**ממושכת**" (כאשר באותו עניין גם שלושה שבועות נחשבו כהעסקה הממלאת אחר תנאי זה). במקרה שלפנינו העסקתה של העובדת נמשכה כשנה, תוך הלנתה בביתו של המערער, ובנסיבות אלו צדק בית הדין האזורי בקביעתו כי לא נפל פגם בהחלטה על הגשתו של כתב אישום יזום. אשר לטענה כי הטעמים לכך לא הועלו על הכתב - לא ניתן היה לבחנה משהועלתה לראשונה בפנינו, ועל אף זאת הציגה ב"כ המדינה בפני ב"כ המערער מסמך כתוב המעיד על העלאת הנימוקים על הכתב בזמן אמת.

אשר לטענה בדבר אכיפה בררנית - הכללים המשפטיים לבחינת פורטו בהרחבה בפסק דינה של השופטת רונית רזנפלד בעפ"א (ארצי) 16393-12-13 **מדינת ישראל - אלירן דואב** (9.9.15). במקרה שלפנינו לא מצאנו לנכון להתערב בקביעת בית הדין האזורי, לפיה לא הובאה תשתית עובדתית מספקת לטענה (לקביעה דומה ראו בע"פ (ארצי) 14758-12-14 **מדינת ישראל - סיון ברקוביץ'** (1.1.17); להלן: עניין **ברקוביץ'**).

18. אשר לטענת המערער בדבר היסודות העובדתיים של העבירה ובעיקר הוכחת היותו "מעסיקה" של העובדת - בהקשר זה נקבע כי "**נקודת המוצא במקרה של עובד משק בית היא שיחסי העבודה נקשרו בינו ובין המחזיקים בבית שהם אלה אשר נהנים מעבודתו. בהעדר ראיה לסתור, משק הבית הוא בבחינת שותפות שהשותפים בה - בני הזוג, יחד ולחוד, הם מעסיקיו של העובד**" (ע"פ (ארצי) 34795-06-16 **מדינת ישראל - ליאור גלפנד** (7.2.17); כיום רלוונטית גם הוראת סעיף 4א' (לחק). בית הדין האזורי שוכנע, לאחר התרשמות בלתי אמצעית מעדותו של המערער ושקילת כלל

הראיות שהוצגו לפניו, כי המערער התגורר בבית בתקופה הרלוונטית ובהתאם יש לראותו כ"מעסיקה" של העובדת בהתאם לחזקה העובדתית לעיל, כאשר המערער לא עמד בנטל לסתור את החזקה. לא מצאנו כל הצדקה להתערב בקביעה עובדתית זו, המבוססת היטב בחומר הראיות. כפי שעולה מהפירוט לעיל, המערער הודה במעמד ההקראה בכך שהחזיק בנכס והתגורר בו בתקופה הרלוונטית לכתב האישום, כאשר טענתו המאוחרת לפיה נפרד מאשתו אותה עת ולכן התגורר בבית לסירוגין לא נתמכה בכל ראיה (ולמותר לציין כי תצהיר שצורף בשלב הסיכומים הוא חסר כל משקל בקשר לכך, וכך גם הפנייתו לרישום כתובת הוריו ככתובתו במרשם האוכלוסין, לאחר שהוברר כי נותרה כתובתו גם בתקופות בהן התגורר עם אשתו וילדיו בנכס מושא הביקורת).

19. אשר לטענת המערער בדבר היסוד הנפשי - אין חולק כי היסוד הנדרש הוא מודעות, וכי זו מתקיימת גם במקרה של "עצימת עיניים". עצימת עיניים הוגדרה בפסיקה כ"**חשד סובייקטיבי והימנעות מלקיים לגבי אותו חשד בירור שהוא סביר בנסיבות העניין**" (עניין **ברקוביץ**; כן ראו את ע"פ (ארצ'י) 44484-08-13 **מדינת ישראל - אומברטו פצה** (12.9.17)). במקרה שלפנינו המערער הודה בחקירתו בבית הדין כי ראה את העובדת וידע שהיא מועסקת בביתו, מבלי שניסה לטעון כי ביצע בירור כלשהו לגבי מעמדה (אלא הסתפק בטענה כללית כי אשתו היא שטיפלה בהעסקתה). בכך מתקיים הרכיב הנפשי הדרוש, ולא מצאנו כל עילה להתערב בקביעתו של בית הדין האזורי בקשר לכך.

20. אשר לטענת המערער כי ניתן היה להסתפק בעניינו בענישה ללא הרשעה - המסגרת הנורמטיבית לטענה זו פורטה בפסיקתו של בית דין זה פעמים רבות, ונראה לפיכך כי אין צורך להרחיב לגביה (ע"פ (ארצ'י) 6291-05-10 **א. כפיר אחזקות בע"מ - מדינת ישראל** (31.1.12); ע"פ (ארצ'י) 57160-01-14 **מדינת ישראל - חדוות הורים בע"מ** (8.2.14); להלן: עניין **חדוות הורים**; ע"פ (ארצ'י) 33098-09-12 **א.פ.י. שירותי כוח אדם בענף הבניין (2005) בע"מ - מדינת ישראל** (11.8.14); ע"פ (ארצ'י) 3043-09-14 **מדינת ישראל - עדי מישאלוף** (22.12.16); ע"פ (ארצ'י) 33112-09-15 **מדינת ישראל - מרסי זלקינד** (18.7.17); להלן: עניין **זלקינד**).

בתמצית נאמר כי הסמכות להימנע מהרשעה או לבטלה "**מופעלת על ידי בתי המשפט במשורה, תוך שמירת נקודת המוצא כי אדם אשר הוכחה אשמתו בהליך פלילי - יש להרשיעו בדין. הרשעה מהווה פועל יוצא מהפרת הנורמה הפלילית ומסייעת למיצוי ההליך הפלילי ותכליותיו. יישום נקודת המוצא מאפשר הליך אכיפת חוק תקין ושוויוני. בנוסף, הקפדה על עצם ההרשעה נדרשת לצורך העברת המסר ההרתעתי הרצוי...**" (עניין **חדוות הורים**). בהתאם, הסמכות לביטול ההרשעה תופעל בנסיבות בהן עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עוצמת הפגיעה של הרשעה פלילית בנאשם האינדיבידואלי לבין התועלת שתצמח לחברה ולאינטרס הציבורי מקיומה של הרשעה.

21. במקרה שלפנינו, המערער הסתפק בהעלאת טענות כוללניות על פגיעה אפשרית בפעילויות החברתיות ובעיסוקיו, אך לא הוכיח כי אכן עלול להיגרם לו נזק בלתי מידתי כתוצאה מהרשעה. כך, המערער לא הפנה להוראת חוק או נוהל אשר כתוצאה ממנה עלול מי מעיסוקיו להיפגע; לא הציג ראיות כלשהן בקשר לכך; ואף לא הציג תמונת מצב כללית על עיסוקיו ועד כמה פגיעה באחד מתפקידיו - ככל שאכן תיגרם כזו - תשפיע על "מארג חייו" בכללותו. הראיה היחידה שהוצגה בבית הדין האזורי (בהתייחס לעיסוק אחד בלבד מעיסוקיו של המערער) מלמדת כי המערער אמור היה לדווח על הליך

פלילי כבר מראשיתו, מבלי שהוכח שאכן בוצע דיווח כאמור והאם השליך על המערער באופן כלשהו.

המערער לא עמד לפיכך בנטל, לשכנע כי עניינו מצדיק את ביטול ההרשעה בניגוד לכלל הרגיל המחייב את השארתה על כנה. בהקשר זה כבר הודגש כי "בשל אופיין ותוצאותיהן של העבירות הכלכליות כפי שנקבעו בחוק עובדים זרים, יש להיזהר ממתן משקל יתר לעברם הנקי ואורחות חייהם הנורמטיביים של מי שמואשם בהן, ומנגד, על מנת להבטיח את עקרון אחדות הענישה ואת שיקולי ההרתעה והתגמול, יש ליתן משקל רב יותר לאופיין של העבירות, נסיבותיהן ותוצאותיהן" (עניין זלקינד). אנו מאשרים לפיכך את קביעתו של בית הדין האזורי, לפיה לא היה מקום במקרה זה לביטול ההרשעה.

22. אשר לגובה הקנס - ראשית נציין כי צודקת המדינה בטענתה כי נפלה טעות בידי בית הדין האזורי בהטילו עונש משותף על שני בני הזוג (ע"פ (ארצי) 33166-09-15 מדינת ישראל - ערגה מן (1.2.17); ע"פ (ארצי) 21578-01-15 מדינת ישראל - יוסף אפנגר (21.2.17); ע"פ (ארצי) 52667-06-16 מדינת ישראל - מירי שטרנצ'ר (24.9.17)), אך אין בפנינו ערעור בקשר לכך. לגופו של עניין, ובהתחשב בכך שהקנס בסך של 30,000 ₪ הוטל במשותף על שני הנאשמים, לא מצאנו כי גובה הקנס חורג לחומרה באופן המצדיק התערבות בו (והשוו להטלת עונש דומה של 15,000 ₪ על כל אחד מבני הזוג בגין העסקה ללא היתר וללא ביטוח רפואי שנמשכה 22 יום בלבד: ע"פ (ארצי) 9003-09-16 דנה טביב - מדינת ישראל (3.12.17)).

23. סוף דבר - נוכח כל האמור לעיל, ערעור המערער נדחה על כל חלקיו.

על פסק הדין ניתן לערער לבית המשפט העליון לאחר קבלת רשותו לכך. בקשת רשות ערעור יש להגיש לבית המשפט העליון תוך 45 ימים ממועד קבלת פסק הדין.

לבקשת הצדדים, פסק הדין יישלח אליהם בדואר.

ניתן היום, א' טבת תשע"ח (19 בדצמבר, 2017), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

רועי פוליאק,
שופט

סיגל דוידוב-מוטולה,
שופטת

אילן איטח,
שופט, אב"ד